

ÇOKLU ZEKÂ KURAMI İLE NİTELEME SIFATLARININ ÖĞRETİMİ

Yrd. Doç. Dr. Fatih YILMAZ*

Zeynep EREN**

Öz

Çoklu zekâya dayalı uygulamaların dört temel dil becerisinin geliştirilmesine yönelik olarak kurgulanması gerekmektedir. Bu temel dil becerilerini destekleyici bir etkinlik alanı olan dil bilgisi öğretimi de çoklu zekâ anlayışına dayalı olarak öğretilir. Dil öğretiminde öğrencilerin zekâ türlerine uygun eğitim yapmak, öğrenci başarısını artırmaktadır. Bazı öğrenciler kendi zekâ türlerine uygun öğretim etkinlikleri olmadığında öğrenmede zorluk çekmektedirler. Bu yüzden Türkçeyi yabancı dil olarak öğretirken sınıftaki tüm öğrencilere yönelik etkinlikler gerçekleştirilmelidir. Bu çalışmada çoklu zekâya dayalı uygulamaların dört temel dil becerisini destekleyici özgün etkinlikler tasarlanmıştır. Tasarlanan etkinliklerle Çoklu Zekâ Kuramı'na uygun olarak niteleme sıfatlarının öğretimi yapılmıştır. Bu etkinlikler; Kırmızı Başlıklı Kız Masalı (sözel zekâ), sıfatlar takvimi (görsel uzamsal zekâ), sıfatlar bulmacası (mantıksal-matematiksel zekâ), hikâyenin devamını getir etkinliği (görsel-uzamsal zekâ), eğitsel sıfat oyunu (bedensel-kinestetik zekâ), slogan yarışması etkinliği (sosyal zekâ), ben sıfat olsaydım etkinliği (içsel zekâ), şiirimi besteliyorum etkinliği (müziksel-ritmik zekâ) ve çevremdeki sıfatları buluyorum etkinliği (doğacı zekâ) şeklindedir. Öğrenciler bir konuyu değişik açılardan görme ve kendilerine en uygun gelen yolu seçerek öğrenmelerine imkân bulabilirler. Bu sayede her öğrenci bireysel farklılıklarına uygun bir biçimde ve potansiyellerinin farkına vararak sınıfta aktif hale gelecektir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu zekâ kuramı, Türkçe öğretimi, etkinlikler, temel dil becerileri, yapılandırmacı yaklaşım

TEACHING DESCRIPTIVE ADJECTIVES BASED ON THE THEORY OF MULTIPLE INTELLIGENCES

Abstract

It has to be developed to find ways to teach four main language skill by engaging seven multiple intelligences. Grammar which supports these four skills should be taught with multiple intelligences as well. Developing teaching methods according to the intelligences of students enhances the success of learners. Some students have difficulty when they have an activity which does not appeal to their intelligence. Thus, the activities have to be developed to appeal all the students' interest and intelligence. In this study activities have developed to teach main four language skills based on the multiple intelligence theory. These activities aimed to teach descriptive adjectives with multiple intelligences. These activities are: Fairy tale, Little Red Riding Hood (verbal intelligence), the calendar of adjectives (visual-spatial), the puzzle of adjectives (logical-mathematical), continue the fairy tale (visual-spatial), adjective play (bodily-kinesthetic), finding out motto competition (social intelligence), I wish I were an adjective activity (interpersonal intelligence), compose poem (musical), and finding adjectives around (naturalistic intelligence). By using various intelligence in activities all students will have chance to find activity which appeals to their intelligence. Thus, each student will realize their individual difference and will be active in learning.

Key words: Theory of multiple intelligence, teaching Turkish language, activities, main language skills, constructivist approach

* Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, fatihyilmaztomer@gmail.com

** Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Y. Lisans Öğrencisi, ztoga@hotmail.com

1. GİRİŞ

Zekânın tanımı ve nasıl ölçüleceğiyle ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Yıllarca yapılan çalışmalar sonucunda zekânın özellikle matematik veya sözel alanlardaki başarıyla ilişkilendirildiği görülmüştür. Oysa zekâ sadece iki boyuttan oluşan, IQ testleri ve okuldaki akademik başarıyla doğru orantılı olan bir kavram değildir. Çünkü her bireyin ortaya çıkarılmayı bekleyen farklı yeteneği ve öğrenme biçimi vardır (Ayaydın, 2009: 53). Özellikle eğitim kurumlarında verilen eğitim ve bu eğitim sonucunda başarılı olma durumunu belirleyen sınavlar bireylerdeki zihinsel farklılıkları yok sayar. Her bireyin aynı şeyleri, aynı şekilde, aynı hızda ve aynı öğretim yöntemiyle öğreneceğini varsayar. Bu durum birçok öğrencinin var olan yeteneklerini körelten ve öğrenmesini engelleyerek onları özellikle akademik olarak başarısızlığa götüren bir problemdir. Gardner, 1980’li yılların başında ileri sürdüğü “Çoklu Zekâ Kuramı” ile zekâyâ ve dolayısıyla öğrenme ve başarıya çok yönlü bir boyut getirmiştir. Kuram’ın oluşturulmasında, Howard Gardner, filozof Nelson Goodman’ın Project Zero (Proje Sıfır) çalışma grubuna, 1979 yılında “The Nature and Realization of Human Potential (İnsan potansiyelinin doğası ve ortaya çıkarılması)” konulu araştırma yapması etkili olmuştur (Altan, 1999: 106). “Tek tip okul kulağa adil gelir, ne de olsa herkes eşit muamele görmektedir. [...] Tek tip okul belli türde bir zihin seçer ve o zihne hitap eder. Buna geçici olarak IQ veya SAT zihni adı verebiliriz” (Gül, 2013: 15). Gardner’ın zekâ kavramına getirdiği bu bakış açısı geçen yıllar içinde eğitim alanında önemli bir yere sahip olmuştur. Dünyada hızla yayılmış ve birçok okul eğitim-öğretimi çoklu zekâ kuramına uygun olarak vermiştir. Ülkemizde Çoklu Zekâ Kuramı ile ilgili ilk çalışmalar 1999 yılında yayınlanmış olup ilk dönemlerde çok az sayıda gerçekleştirilmiştir (Saban, 2009: 856).

Yapılan araştırmalarla birçok zekâ türü belirlenmiştir. Bilimsel olarak kabul edilen bu zekâ türleri şunlardır; görsel zekâ, müziksel-işitsel zekâ, matematiksel zekâ, sözel zekâ, bedensel zekâ, sosyal zekâ. Farklı zekâ türleri insanlarda bireysel farklılıklar oluşturmaktadır. “Bireysel farklılıkların bu derece çok çeşitli olması, eğitim sisteminde çoğulcu yöntemlerin kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Çünkü her insan, aktif olarak kullandığı zekâları ile özel bir karışıma sahiptir” (Balım, Pekmez ve Erdem, 2004: 13-19). Bu nedenle yabancı dil öğretim derslerinde kullanılacak materyaller, farklı zekâ türleri dikkate alınarak hazırlanmalı ve kullanılmalıdır. Görsel ve müziksel-işitsel zekâyâ sahip öğrenciler söz konusu olduğunda görsel ve işitsel araçların yabancı dil öğretimindeki önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Çağdaş eğitim sisteminin önemli dayanaklarından birisi de Çoklu Zekâ Kuramı’dır. Bu kurama göre, sekiz farklı zekâ türü vardır ve aynı zekâ alanına giren konuların öğretiminde benzer stratejiler kullanılabilir. Türkçe öğretiminin bir alt kolu olan “dil bilgisi” alanı, hem sözel-dilsel zekâ hem de mantıksal-matematiksel zekâ ile öğrenilebilecek bir alandır (Selçuk, Kayılı ve Okut, 2003). Son zamanlarda Türkçe öğretimi, temel dil becerilerinin geliştirilmesi yanında zihinsel ve üst düzey becerilerin geliştirilmesini de kapsar hale gelmiştir (Epçaçan, 2013: 1337).

Çoklu zekâ teorisinin dayandığı temel ilkeleri Özbay, 2005 şu şekilde açıklamıştır:

- İnsanlar çok farklı zekâ türlerine sahiptir.
- Her insan aktif olarak kullandığı zekâlar ile özel bir karışıma sahiptir.
- Her insanın kendine özgü bir zekâ profili vardır.
- Zekâların her biri insanda farklı bir gelişim sürecine sahiptir.

- Bütün zekâlar dinamiktir.
- İnsandaki zekâlar tanımlanabilir ve geliştirilebilir.
- Her insan kendi zekâsını geliştirme ve tanıma fırsatına sahiptir.
- Her bir zekânın gelişimi kendi içinde değerlendirilmelidir.
- Her bir zekânın kullanımı esnasında diğer zekâlardan da faydalanılabilir (Özbay, 2005: 172).

Çoklu zekâ kuramına göre zekâ türleri: Sözel-dilsel, mantıksal-matematiksel, görsel-uzamsal, müziksel-ritmik, bedensel, sosyal-kişilerarası, içsel-öze dönük, doğacı ve varoluşçu zekâ olarak belirlenmiştir (Gürel ve Tat, 2010: 349). Sözel zekâyaya sahip bireyler dili ve sözcükleri kullanmada başarılıdırlar. Özellikle okuma, yazma, dinleme ve konuşma öğrenme alanlarını iyi kullanabilirler ve bu yollarla iyi öğrenirler. Matematiksel -mantıksal zekâyaya sahip bireyler soyut ve sayısal işlem gerektiren konularda ustadırlar. Mantıksal bağlantılar kurarak rahat öğrenirler (Özbay, 2005: 173).

Görsel zekâsı yüksek bireyler görsel materyaller, videolar, çizimler, zihinde resimler oluşturma yollarıyla öğrenirler (Yıldırım, 2006: 20). “Görsel zekâyaya sahip olan insanlar görsel dünyayı tam olarak anlama ve idrak edilen bilgiler arasında geçiş sağlama becerisine sahiptir. Bu zekâ alanı renklere, şekillere, çizgilere karşı duyarlılığı ve bunlar arasında ilişki kurma, görselleştirme, grafikte ifade etme becerilerini kapsar” (Bilkan, 2006: 14).

Bedensel zekâsı yüksek bireyler, dinlemekten çok yaparak öğrenirler. Spor yapmayı severler. Drama, atletizm, dans, gezi gibi öğrenme faaliyetleriyle daha iyi öğrenebilirler (Mitchell ve Kernodle, 2004). Kişilerarası-sosyal zekâyaya sahip bireyler, grup ve takım çalışması yaparak, sözlü veya sözsüz iletişim yollarını kullanarak daha iyi öğrenirler (Tarman, 1999: 66-67). Müziksel-ritmik zekâ türüne sahip bireyler çevreden gelen seslere karşı duyarlıdır. Ritimleri ve notaları tanıma ve kullanma becerileri vardır. Melodi ve ritimlerle kolay öğrenirler (Tarman, 2002). İçsel zekâsı güçlü olan birey, insanlardan uzaklaşarak kendi başına öğrenmeyi, olan biten birçok şeyde kendinden bir şeyler aramayı sever (Başaran, 2004: 11). Doğacı zekâyaya sahip bireyler, doğadaki her şeyle çok ilgilidirler. Bu sebeple bu bireylere, içinde doğanın da bulanacağı etkinlikler yaptırılmalıdır. Bitki yetiştirme, hayvan besleme, doğayla ilgili videolar izleme, doğa gezileri yapma, gibi etkinliklerle daha iyi öğrenebilirler (Yıldırım, 2006: 22). Her bireyde bu zekâ alanlarından hepsi mevcuttur. Ancak bireyde hepsi aynı derecede değildir. Herkesin daha iyi öğrenebildiği ve baskın olan bir zekâsı vardır. Ancak diğer zekâ alanları da kişinin deneyimlerindeki zenginliklerle, çevresel olarak sahip olduğu imkânlarla artırılabilir (Öngören ve Şahin, 2008: 26). Öğretmen öğrencinin hangi zekâ türü ile daha iyi öğrenebildiğini bilirse, dersi bütün öğrencilere hitap edecek şekilde planlayarak uygulayacaktır. Böylece kaliteli ve kalıcı bir öğrenme oluşacaktır. Çünkü öğrenme sürecine katılan duyularla öğrenme olayı doğru orantılıdır (Baş, 2011: 17).

Bayram ve Baki, (2014) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre; 2012-2013 yılında kullanılan, MEB Yayınlarına ait öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin Çoklu Zekâ Kuramı'na göre dağılımında, Türkçe dersinin özellikle sözel-dilsel ve matematiksel-mantıksal zekâ ile yoğun bir program olduğu görülmüştür (Bayram ve Baki, 2014: 146). Oysa etkinlikler tüm zekâ alanlarına yönelik daha dengeli bir şekilde dağılmalıdır. Bu şekilde her öğrenciye, derse ve etkinliklere ilgi ile katılması için fırsat tanınmış olur. Aksi halde

geleneksel eğitime uygun bir derste tüm öğrencilerin aktif ve başarılı olmaları beklenemez. Bu konunun geleneksel metotla öğretimi çok fazla etkili ve kolay olmaz. Oysa Çoklu Zekâ Kuramı ve kullanılacak etkinliklerle öğrencilerin konuya ilişkin kavramlar oluşturmaları ve öğrenilenleri hatırlamaları daha kolay olur. Ayrıca süreç içinde değerlendirmeleri kapsamı, öğrencilerin etkileşim halinde olması, üst düzey düşünme becerilerini kullanmalarını sağlamasıyla da önemlidir. Süreçte öğrenci kendi kendini değerlendirme ve geliştirme şansına da sahip olur. Bu bölümde, Çoklu Zekâ Kuramı'nın Türkçe dersi nitelme sıfatlar konusunun öğretimine yönelik kullanımı üzerinde durulacaktır. Örnek etkinlikler yazar tarafından Çoklu Zekâ Kuramı dikkate alınarak düzenlenmiştir.

Hürsen ve Özçınar (2009), tarafından yapılan “Çoklu Zekâ Kuramı Çalışmalarının İçerik Analizi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı çalışmada elde edilen sonuçlarda özellikle Çoklu Zekâ Kuramı ile ilgili yapılan çalışmalarda Türkçe alanında ve yabancı dil öğretimi konusunda yapılan çalışmaların diğer çalışmalara göre daha az sayıda olduğu görülmektedir.

Dil bilgisi konularından olan ve etkinliğimizin konusunu oluşturan sıfatlar da özellikle başlangıç seviyesinde öğretimi önemli bir konudur. Çünkü bu konu, diğer dil bilgisi konuları gibi öğrenciye sezdirilerek öğretilmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda konuyla ilgili alan yazında bir boşluk olduğu görülmüştür. Türkçenin hem anadil hem de yabancı dil olarak öğretiminin önem kazanması ve nasıl öğretileceğine yönelik tartışmaların devam ettiği bu süreçte çalışmamızın ilgili literatüre katkı sağlayacağı ve dili öğreten kişi ve kurumlara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu bölümde Çoklu Zekâ Kuramının Türkçe dersi nitelme sıfatlar konusunun öğretimine yönelik kullanımı üzerinde durulacaktır. Örnek etkinlikler yazar tarafından Çoklu Zekâ Kuramı dikkate alınarak düzenlenmiştir. Her bir zekâ alanı için özgün nitelme sıfatları öğretimi etkinlikleri tasarlanmıştır.

2. Genel Bilgiler

Hedef Grubu: 5. Sınıf

Ders: Türkçe

Konu: Sıfatlar

Süre: 180 dakika

3. Etkinliğin Hedefleri

Öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi ve becerileri planlanarak öğretim gerçekleştirildiğinde ortaya çıkan farklılıklar belirlenmelidir. Bir etkinlik hedefi, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, sosyal ve devinişsel alanlarına hitap etmelidir (Çelik, 2006: 11).

Bu etkinliğe katılan öğrenciler,

1. Bir cümle veya kelime grubunda bulunan sıfatların işlevlerini fark eder.
2. Sıfatları işlevine uygun kullanır.
3. Sıfat türlerini ve bunlara uygun örnekleri kavrar.
4. Sıfat tamlamalarının kuruluşunu kavrar.
5. Yeni öğrendiği sıfatlar kavramını, konuşurken ve yazarken kullanır.
6. Çevresinde gördüğü canlı ve cansız varlıkları sıfatları kullanarak anlatabilir.
7. Yapılan etkinliklerde ve çalışmalarda kurallara uymayı ve hoşgörülü olmayı öğrenir.

4. Derste Yapılacak Etkinlikler ve İşlenecek Metin

4.1. Kırmızı Başlıklı Kız Masalı (Sözel Zekâ)

Bu metin “Kırmızı Başlıklı Kız Masalı”nın öğrencilerin ruhsal gelişimlerine uygun olarak yeniden düzenlenerek kaleme alınmış halidir. Masalın içine öğretmen tarafından da bazı sıfat tamlamaları eklenmiştir. Öğretim yapılacak konu nitelendirme sıfatları olduğu için bu masal seçilmiştir. Bu etkinlik özellikle sözel dilsel zekâ ve içsel zekâyâ hitap eder. Ancak diğer zekâ alanlarına sahip öğrencilerin de ilgisini çekerek derse yönelmelerini sağlar. Öğretmen, masal okunduktan sonra öğrencilere masalla ilgili genel sorular sorar. Ardından masalda geçen sıfatlara dikkat etmelerini isteyerek masalı tekrar okur. Masal okunduktan sonra öğrenciler sıfat olduğunu düşündükleri kelimeleri söylerler. Öğretmen bu sırada çok müdahale etmez.

Haksızlığa Uğrayan Zavallı Kurdun Öyküsü

“Kırmızı Başlıklı Kız” masalını bir de kurdun ağzından dinleyelim:

Her gün yaptığım gibi **yemyeşil ormanı** temizlemeye çıkmıştım. Orman benim evim, temiz tutmak da benim görevim. Sonuçta ben **tembel kediler** gibi değilim. Çalışmayı severim. Derken bir kız beliriverdi. **Uzun saçları, Kırmızı başlık** ve peleriniyle çok şüpheli bir görünümü vardı. Kimin aklına gelir bu garip kıyafeti giymek. Aslında **sarı şapka** da takabilirmiş. Bir süre dikkatle izledim bu garip kıza. Elinde taşıdığı üzeri örtülü sepette kim bilir ne taşıyordu! Belki de lezzetli **kırmızı elmalar** vardı. Yürüyüşü bile normal değildi. Yanına yaklaşıp ne yaptığını sorunca bana büyükannesinin evine gittiğini söyledi ama gel de inan. Yine de bıraktım peşini kendi işime döndüm. Ama aklım o kıza takıldı bir kere... Bir gidip bakayım doğru mu söyledikleri dedim kendi kendime; gerçekten böyle bir büyükanne var mı? Siz olsaydınız gerçekliğini kontrol etmek istemez miydiniz? Orman benim evim. Ben hem ev sahibiyim, hem de diğer orman sakinlerine karşı sorumluyum. Neyse uzatmayayım... Ormanın sonundaki **dar sokaktan** geçtim. Gittim, baktım ve gerçekten bir büyükanne buldum. Büyükanne bana bir bardak **sıcak çay** getirdi. Sorduğumda “Evet o **küçük kız** benim torunum” dedi. Ben de sorumlu bir kişi olarak; “Bu **küçük kız** yabancılarla konuşulmayacağını öğrenmemiş daha!” dedim ve anlattım **küçük kızla** karşılaşmamı... Büyükanne de ürperdi ve birlikte **küçük kıza** bir ders vermeye karar verdik. O, **yuvarlak masanın** altına saklandı, ben onun geceliğini giydim, başlığını taktım ve yatağına yattım. **Küçük kız** birazdan içeri girdi. Seslendi cevap verdim. Ne **şaşkın bir çocuk!** Beni büyükannesi sanıvermişti. Ben, benim büyükannemi değil sesinden, kokusundan bile tanırım oysaki. Neyse bunlar bir şey sayılmaz, daha neler yaptı bilerseniz. Kulaklarımın niçin büyük olduğunu sordu. Ne ayıp şey hiç sorulur mu? Yine de çocukluğuna verip **yumuşak bir sesle** cevapladım. “Seni iyi dinlemek için...” Ama bu sefer kalkıp da burnumun niçin büyük olduğunu sormaz mı? **Küçük kız** hiç mi hiç terbiye almamış. Ben zaten burnum büyük olduğu için üzülüyorum, özgüvenim sarsılıyor. Psikologlar, estetikçiler... Dünya para harcıyorum ama nafiye. Yine aldırmamaya çalışırken bu sefer de ağzımın kocaman olduğunu yüzüme vurmaz mı? Tabi ki kızdım, siz olsanız kızmaz mıydınız? O sinirle ayağa fırlayıp peşinde koşturmaya başladım. Birden ne olsa beğenirsiniz! **Mavi gözlü büyük bir avcı** elinde tüfek kapıdan dalıverdi. Beni “Seni hain kurt, büyükanneyi yedin değil mi?” diye suçlamaz mı? Hâlbuki büyükannenin kılına bile dokunmadım, O da saklandığı yerden çıkıp beni korumaya çalışmadı. Malum yaşlılık, kulakları iyi duymuyor. Avcı mahkeme yapmadan infaz kararımı verdi. Tabi ben de adalet bulamayacağımı, hatta canımı yitireceğimi anlayıp pencereden zor attım kendimi. Geçirdiğim büyük korkunun sarsıntısı yetmiyormuş gibi o gün

bu gün ormanda bile yüzümü rahat gösteremez oldum. Adım haine çıktı. Ama inanın bana ben suçsuzum “Zavallı kurt” diyen yok (Önder, 2003: 173-174).

4.2. Sıfatlar Takvimi (Görsel-Uzamsal ve Sözel Zekâ)

Sıfatların öğretimi için tasarlanmış, 20 sayfadan oluşan, 30×50 boyutlarında hazırlanmış ve görünüm itibariyle takvime benzeyen bir materyaldir. Sınıfta bir yere asılarak da kullanılabilir. Materyalin ilk sayfalarında konuya ilişkin açıklayıcı bilgiler bulunmaktadır. Diğer sayfalarında ise resimlerle desteklenmiş örnekler ve alıştırmalar vardır. Öğretmen takvimden faydalanarak konuyu anlatır. Ardından öğrencilere resimli örnekleri sunar. Son olarak ise verilen resme uygun sıfat tamlamaları kurabilecekleri alıştırmaları öğrencilere yaptırır. Sıfat Takvimi etkinliği içerdiği resimler, uygulanış şekli nedeniyle birden çok zekâ türüne hitap etmekle birlikte özellikle görsel-uzamsal ve sözel zekâsı yüksek öğrenciler için hazırlanmıştır.

4.3. Sıfatlar Bulmacası (Mantıksal-Matematiksel Zekâ)

Niteleme sıfatlarının pekiştirilmesi amacıyla, her öğrencinin kendi başına yapacağı bir bulmacadır. Dağıtılan bulmacanın altına 11 tane cümle verilmiştir. Öğrenciler numaralı olarak verilen cümlelerin içindeki sıfatları bularak yine bulmacadaki aynı numaralı yere yazarlar. Bütün öğrenciler bulmacayı çözünce, sınıfta öğretmenle beraber değerlendirilerek hatalı cevaplar düzeltilir. Bulmaca mantıksal-matematiksel zekâ alanına hitap etmektedir.

4.4. Hikâyenin Devamını Getirme Etkinliği (Görsel-Uzamsal Zekâ)

İçinde bir resim ve resme uygun olarak bir iki cümle ile girişi yapılmış bir etkinlik kâğıdıdır. Öğretmen, öğrencilerin “mavi, uzun, derin, soğuk, mutlu” kelimelerini hikâyelerinde sıfat tamlaması olacak şekilde kullanmalarını ister. Öğrencilerin her biri bu etkinliği yine bireysel olarak yapar. Giriş cümlesi verilmiş hikâyeyi kendi hayal güçlerine göre istedikleri gibi tamamlamaları beklenir. Etkinlik tamamlandığında isteyen öğrenciler hikâyelerini sınıf arkadaşlarıyla paylaşırlar. Kullanılan sıfat tamlamalarına bakılır. Varsa eksiklikler ve hatalar sınıfta düzeltilir. Görsel zekâ alanına yönelik bir etkinlik olarak seçilmiştir.

Etkinlik 4.4.1 Hikâyenin Devamını Sen Getir

Mehmet babası gibi denizci olmak istiyordu. Bir sabah herkesten habersiz babasının teknesine binip denize açıldı...

4.5. Eğitsel Sıfat Oyunu ve Önemi (Bedensel-Kinestetik Zekâ)

Oyunlar, bireylerin bebeklikten itibaren kullandıkları doğal bir öğrenme aracıdır. Oyun, çocukların duygusal, sosyal ve zihinsel gelişimine çok olumlu katkılar sağlar. Oyunların, duygusal ve sosyal birçok yetiyi arttırdığı görülmüştür. Çocuklar yaşadıkları stres ve kaygıyla baş etmeyi ve rahatlamayı, sabrı ve hoşgörülü olmayı, kurallara uymayı, empati yapmayı, sosyal ilişkiler ve arkadaşlıklar kurmayı oyunlarla öğrenir (Mangır ve Aktaş, 1993: 14). Ayrıca çocukların kişilik ve karakter gelişiminde ve dünyayı keşfetmelerinde de oyun önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple eğitim-öğretim açısından oyunların kullanımı dikkate değerdir. Çocuğun yaşına uygun bilgilerin oyun ile çocuğa aktarılması öğrenmeyi olumlu etkiler.

Eğitsel sıfat oyunuyla, nitelme sıfatlarının öğretimi amaçlanmıştır. Bu oyun bedensel olarak aktif olmayı gerektirmektedir. Bu oyunla bedensel-kinestetik zekâsı yüksek olan öğrencilerin ilgilerinin derse çekilerek daha iyi öğrenmeleri amaçlanmıştır. Sınıftaki öğrenci sayısı dikkate alınarak sınıfta iç içe geçmiş iki büyük çember çizilir. Daha sonra sınıf iki eşit sayıda gruba ayrılır. İlk gruptaki öğrenciler, öğretmenin sınıfa önceden getirdiği kutudan birer eşya alarak içteki çemberin içine girerler. Çemberin içine girdikten sonra kutudan aldıkları eşyayı kullanarak (örneğin şapka ise başına takarak veya top ise elinde tutarak) istedikleri bir duruş ve yüz şekli ile tıpkı bir heykel gibi dururlar.

Etkinlik bitene kadar hiç kıpırdamazlar. Öğretmen bu ilk gruptaki her heykelin önüne boş bir kâğıt koyar. Ardından ikinci gruptaki öğrenciler de ikinci çemberin içine girerler. İç çemberdeki her öğrencinin tam karşısında dış çemberden bir eşi vardır. Oyun eşleri tam karşılıklı durduklarında oyun başlar. Dış çemberdeki öğrenci iç çemberdeki eşine bakar ve eşinin önündeki boş kâğıda, ona baktığında ne görüyorsa ya da ne hissediyorsa onu yazar. Bu bir duruş, bir yüz şekli, üstündeki kıyafet, bir renk vs. olabilir. Sırayla birer kişi sağa doğru giderek çember dönmeye başlar. İç çemberdekiler kıpırdamaz ve dış çemberdekiler sırasıyla tüm heykelleri dolaşırlar. Her gördükleri heykelin önündeki kâğıda ona baktığında hissettiklerini yazarlar. Oyun böyle devam eder. En sonunda tüm boş kâğıtlarda sınıf mevcudunun yarısı kadar kelime veya ifade olduğunda yani ilk eşler tekrar birbirinin karşısına geldiğinde oyun biter. Böylece herkesin heykellere baktığında hissettiği ve gördüğü farklı şeyler olduğundan birçok farklı sıfat ortaya çıkar. Heykele baktığında hissettiği duyguyu veya gördüğü bireye ait özellikleri o heykelin önündeki kâğıda yazan öğrenci, bu yolla öğrendiği sıfatları her duyduğunda veya kullanması gerektiğinde o heykel olmuş arkadaşını hatırlayacaktır. Böylece öğrenmede kalıcılık ve verimlilik sağlanacaktır.

4.6. Slogan Yarışması (Sosyal Zekâ)

Öğrencilerin gruplara ayrılarak “Sıfatlar” ile ilgili bir slogan bulmalarını amaçlayan bir yarışmadır. Herkes, grup içinde yardımlaşarak ve fikirler paylaşarak verilen sürede bir slogan üretir. Hazırlanan sloganlar diğer gruplara okunur. Oylama yapılarak en beğenilen slogan panoya asılır. Grup içi iletişim ve paylaşımı ön planda tutması açısından etkinlik sosyal zekâyâ uygundur.

4.7. “Ben Sıfat Olsaydım...” Adlı Şiir Yazma Etkinliği (İçsel Zekâ)

Öğrencilerin kendilerini bir sıfat olarak düşünmeleri istenir. Ardından bir sıfat olarak hissettiklerini ve kendilerini tanıttıkları kısa bir şiir yazmaları istenir. Süre sonunda isteyen öğrenciler şiirlerini sınıfta paylaşırlar. Etkinlik içsel zekâyâ uygun olarak hazırlanmıştır.

4.8. “Şiirimi Besteliyorum!” Etkinliği (Müziksel-Ritmik Zekâ)

Öğrencilerin bir önceki etkinlikte yazdıkları şiirleri bilinen bir melodiyle veya yapabiliyorlarsa kendi buldukları bir melodiyle söylemeleri istenir. Şiirini şarkı haline getiren öğrencilerden gönüllü olanlar, şarkısını sınıfta söyler. Öğrenmeyi ritim ve melodilerle desteklediği için müziksel zekâ alanına hitap etmektedir.

4.9. “Çevremdeki Sıfatları Buluyorum” Etkinliği (Doğacı Zekâ)

Öğretmen, öğrencilere on dakika verir. Verilen bu sürede sınıfı, okulun içini ve bahçeyi çok iyi gözlemlmelerini ve süre sonunda sınıfta bu gözlemlerini sıfat kullanarak anlatmalarını ister. Öğrencilerin çevredeki nesnelere ve canlı varlıkları da incelemelerini sağlayacak bir etkinliktir. Doğa zekâsı yüksek öğrencilerin konuyu pekiştirmesine uygundur.

4.10. Dersin Ayrıntılı Akış Şeması (Tablosu)

Aşama	Süre 180 dk.	Öğretmen (etkinlik yönlendiricisi) davranışları	Öğrenci davranışları	Teknik Yöntem	Araç Gereç
1	5	Öğretmen sınıfa mutlu bir yüz ifadesiyle ve çok değişik, renkli kıyafetlerle girer. Öğrencilere “Günaydın!” der ve yerine oturur. Kendisinin bu değişik görünüşüne şaşırılmış olan öğrencilere neden şaşırıldıklarını sorar. Ardından öğrencilerden nasıl görüldüğünü tarif etmelerini ister. Böylece öğretmen öğretilcek konuya öğrencilerin dikkati çekmiş olur.	Öğrenciler değişik bir görünüşle sınıfa giren öğretmenlerini görünce şaşırırlar. Öğretmenlerine, farklı görüldüğünü ve o sebeple şaşırıldıklarını söylerler. Öğretmenin sorduğu soru üzerine öğretmenlerinin görünüşünü tarif etmeye çalışırlar. Öğrenciler şu cümleleri kullanarak öğretmenlerinin görünüşünü tarif ederler: “Başınızda sarı bir şapka var.” “Gözünüze çok büyük bir gözlük takmışsınız” “Üstünüzde eski bir önlük var”	Soru cevap, diyalog	Renkli kıyafetler
2	5	Öğrencilerin yaptığı tariflerden sonra öğretmen görünüşünü tarif ederken kullandıkları kelimelere dikkat çeker. Örneğin sarı şapka sözcük öbeğinde kullanılan sarı kelimesini veya eski önlük öbeğindeki eski kelimesini niçin kullandıklarını sorar. Aldığı cevaplardan sonra sarı, büyük, eski gibi kelimelerin özellik bildiren kelimeler olduğunu ve kendisinden sonra söylenen ismi bir veya birkaç yönden vurguladığını ve o isme ait bazı özellikleri bize anlattığını söyler.	Öğrenciler sarı, eski ve büyük kelimelerini tarif ederken kullandıklarını söylerler. Örneğin şapkanın rengi sarı olduğu için veya gözlük çok büyük olduğu için bu şekilde cevap verme gereği duyduklarını söylerler. Öğretmenin özellik bildiren kelimelerle ilgili kısa bilgi vermesini dinlerler. Kendilerinin de bu kelimeleri kullandıklarını fark ederler.	Soru-cevap, Anlatım	Renkli kıyafetler
3	20	Öğretmen öğrencilere önceden hazırladığı içerisinde birçok sıfat geçen “Kırmızı başlıklı kız” masalını okur. Ardından masal kahramanlarını tarif etmelerini ister. Öğrenciler tariflerinde yine birçok sıfat kullanırlar. Öğretmen az önce bahsettiği özellik bildiren kelimeleri hatırlatarak tariflerinde kullandıkları kelimelerden hangilerinin özellik bildiren kelimeler olduğunu sorar. Öğrencilerin verdikleri yanıtlara yanlış veya doğru gibi yanıtlar vermez. Sadece bazı yönlendirici sorularla kendilerinin doğruya ulaşmasına rehberlik eder.	Öğrenciler öğretmenlerinin okuduğu masalı dikkatle dinlerler. Ardından masal kahramanlarını tarif ederler. Tarif ettikten sonra öğretmenlerinin de yönlendirmesiyle özellik bildiren kelimelere ulaşırlar.	Soru-cevap, Sesli okuma, diyalog, sözel-dilsel zekâ	Masal
4	20	Öğretmen “Sıfatlar Takvimi” isimli materyali sınıfta bütün öğrencilerin görebileceği bir noktaya asar. Bu takvimdeki notlardan ve resimli örneklerden de faydalanarak özellik bildiren kelimeleri öğrencilere anlatır.	Öğrenciler öğretmenin gösterdiği materyale merakla bakarlar. Öğretmenin anlattıklarını dinlerler. Sorulan sorulara cevap vermeye çalışırlar.	Sözel-Dilsel Zekâ, görsel-uzamsal zekâ, soru cevap.	Sıfat takvimi, sınıf tahtası

		Anlatırken ara ara öğrencilere sorular sorar. Verdiği örneklerdeki sıfatları buldurur. Öğrencilerin yeni örnekler vermelerini ister. İçinde sıfat olan ve olmayan örnekleri sunarak öğrencilerin sıfat tamlaması olanları seçmelerini ister. Seçtikleri tamlamalardaki sıfatları ve sonra gelen ismi ne şekilde nitelediğini sorar. Sonra tahtaya: Ayşe'nin eteği kırmızıdır.” “Ayşe kırmızı etek giymiştir.” Cümlelerini yazarak eteğin kırmızı olduğunun cümlelerin hangisinde en iyi vurgulandığını sorar. Öğrencilerin verdiği yanıtlardan sonra sıfatların bir isme ait özelliği vurguladığını belirtir.	Öğretmenin tahtaya yazdığı iki cümledeki farkı ve hangisinde eteğin renginin en iyi vurgulanmış olduğunu birlikte konuşarak bulmaya çalışırlar.		
5	20	Öğretmen öğrencilerin her birine sıfatlarla ilgili bir bulmaca kâğıdı dağıtır. Bulmacayı çözmeleri için belirli bir süre verir. Herkes bulmacasını çözdükten sonra öğretmen öğrencilerle birlikte bulmacanın cevaplarını kontrol eder.	Öğrenciler öğretmenin dağıttığı bulmacayı öğretmenin verdiği yönerge doğrultusunda çözerler. Sonra öğretmenle birlikte verdikleri cevapları kontrol ederek yanlışlarını görürler. Doğrusunu öğrenirler.	Matematiksel -mantıksal zekâ	Çalışma kâğıdı, Bulmaca
6	15	Öğretmen öğrencilerin hepsine “Hikâyenin Devamını Getir” adlı etkinlik kâğıdını dağıtır. Kâğıtta öğrencilerin devamını yazması istenen ve iki cümle ile başlamış bir hikâye ve bu hikâyeye ait bir resim vardır. Öğretmen öğrencilere mavi, uzun, derin, soğuk, mutlu kelimelerini verir. Bu kelimeleri bir sıfat tamlaması olacak şekilde kullanarak hikâyeyi tamamlamalarını ister. Etkinlikten sonra isteyen öğrenciler hikâyelerini sınıfta okur.	Öğrenciler öğretmenin verdiği kâğıttaki hikâyeyi verilen kelimeleri de sıfat tamlaması olacak şekilde kullanarak tamamlarlar. Bireysel bir çalışma olduğu için her öğrenci değişik bir hikâye yazmış olur. Öğrencilerden istekli olanlar hikâyelerini sınıfta okurlar. Okunan hikâyeler ve kullanılan sıfat tamlamaları da sınıfça değerlendirilir. Eksiklikler veya yanlış yapılmış tamlamalar düzeltilir.	Görsel-uzamsal zekâ	Etkinlik kâğıdı,
7	25	Öğretmen sınıfın ortasına iç içe geçmiş iki çember çizer. Öğrencileri eşit iki gruba ayırır. Eğitsel sıfat oyununun kurallarını öğrencilere anlatır. Daha sonra tüm sınıf oyunu oynamaya başlar. Öğretmen bu sırada sadece gözlemcidir. Oyun sonunda bulunan sıfatlar tüm sınıfla paylaşılır. Öğretmen öğrencilerin yanlışlarıyla ilgili dönütlerde bulunur.	Öğrenciler oyunun kurallarını öğretmenlerinden öğrenirler. Ardından oyun için öğretmenle birlikte hazırlık yaparlar. Oyun için iç çembere sınıftaki öğrencilerin yarısı yan yana geçerler. Diğer yarısı da dış çemberde daire olacak şekilde dizilirler. Öğretmenin yönlendirmesi ile oyun oynanır. Ardından çemberlerdeki gruplar yer değiştirir. Oyun tekrar oynanır. Oyun sonunda kâğıtlarda yazılı olan sıfatlar sınıfta okunur. Bulunan sıfatlarla ilgili öğrenciler fikirlerini söylerler. Öğretmenin de katkısı ile gerekli düzeltmeler yapılır. Öğrenciler oyunla eğlenerek konuyu pekiştirmiş olurlar.	Bedensel-kinestetik zekâ	Eğitsel oyun, tebeşir, kağıt, kalem, oyunda kullanılmak üzere öğretmenin getirdiği materyaller
8	15	Öğretmen sınıfı dört gruba ayırır. Öğrencilere birbirleriyle yardımlaşarak	Öğrenciler grup arkadaşlarıyla birlikte verilen	Kişilerarası-sosyal zekâ,	Kâğıt veya fon kartonu,

		sıfatlar konusunda birer slogan bulmaları için süre verir. Süre sonunda bulunan sloganlar okutulur. Öğrenciler arasında oylama yapılarak en beğenilen slogan sınıf panosuna asılır.	sürede iyi bir slogan bulmaya çalışırlar. Grup üyeleri birbiriyle yardımlaşarak, fikir paylaşımında bulunarak çalışırlar. Süre sonunda buldukları sloganları sınıfla paylaşırlar. Herkesin oyuyla en beğenilen sloganı sınıf panosuna asarlar.	Grup etkinliği	Renkli kalemler
9	15	Öğretmen öğrencilere “Bir sıfat olduğunuzu düşünün. Ne hissederdiniz ve kendinizi nasıl tanıttınız?” Yönergesini verir. Ardından kısa bir süre belirler. Bu süre içinde öğrencilerin her biri kendi başına yönergeye uygun kısa bir şiir yazar. Süre sonunda isteyen öğrenciler çalışmalarını sınıfta okur. Okunan şiirlerde yazılanlar tüm sınıfın katılımıyla tartışılır.	Öğrenciler öğretmenlerinin verdiği yönergeye uygun bireysel bir çalışma yaparlar. Kendilerini bir sıfat olarak düşünerek ne hissettiklerini yazarlar. Bazı öğrenciler yazdıklarını sınıfta okurlar. Diğer arkadaşlarının katılımı ve öğretmenlerinin rehberliğinde okunan şiirler değerlendirilir.	İçsel zekâ	Kâğıt, kalem şiir, akran değerlendirme formu
10	15	Öğretmen öğrencilerine sınıfı, okulun içini ve bahçeyi gözlemlemelerini ve gözlemlerini sınıfta paylaşırken özellik bildiren kelimeleri kullanmalarını ister. Bu gözlem için öğrencilerine süre verir. Öğrenciler süre sonunda sınıfa döndüklerinde gözlemledikleri nesnelere sıfatları kullanarak tarif ederler.	Öğrenciler öğretmenin tanıdığı süre içerisinde okulu, sınıfı ve bahçeyi ayrıntılı bir şekilde inceler. Daha sonra sınıfta sıfatları kullanarak gözlemlerini anlatırlar.	Doğacı zekâ	Okul, sınıf, bahçe
11	15	Öğrencilerin daha önceki etkinlikte yazdıkları dörtlüğü bilinen veya bilinmeyen bir melodi ile söylemelerini ister. Öğrenciler yazdıkları dörtlükleri sırayla şarkı gibi tüm sınıfa söylerler.	Öğrenciler grup arkadaşlarıyla beraber sıfatları anlatan birer dörtlük yazarlar. Yazdıkları bu dörtlüğe uygun bir melodi kararlaştırırlar. Ardından şarkı haline getirdikleri şiirlerini grup halinde sınıf arkadaşlarına söylerler.	Müziksel-ritmik zekâ	İşitsel ve Görsel Materyal
12	10	Öğretmen öğrencilere genel tekrar ve pekiştirme amacıyla sıfatlarla ilgili çalışma kâğıdı verir. Çalışma kâğıdındaki alıştırmalar öğrencilerin aktif katılımıyla yapılır.	Öğrenciler, öğretmenin verdiği çalışma kâğıdındaki alıştırmaları öğretmenleriyle beraber yaparlar. Yapılan çalışmaya etkin bir şekilde katılırlar.	Grup çalışması	Öz değerlendirme formu

5. Değerlendirme

Yapılan planın; kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin ve araç ve gereçlerin; konunun öğrenciler tarafından ne derece kavrandığını belirlemek ve eksik veya yanlış öğrenmeleri gidermek için değerlendirme yapılmıştır (Demirel 2004: 7). Değerlendirme yapılırken öğrencilerin sahip oldukları zekâ türleri dikkate alınmalıdır. Çoklu Zekâ Kuramına göre yapılan öğretimde öğrencileri tek bir yöntemle değerlendirmek yetersiz olur. Geleneksel ölçme ve değerlendirme araçları bireye özgü yetenekleri ve zekâyı çok boyutlu ele alabilme derinliğine sahip olamadığından yüzeysel bir değerlendirmeden öteye gidemez (Kırbaçoğlu-Kılıç, Baki, Bayram, 2014: 77). Değerlendirme süreç içinde ve sonunda yapılmıştır. Süreç içinde öğretmen öğrencilerin sorulara verdiği cevapları, etkinliklere katılımlarını, yaptıkları çalışmalarını değerlendirmiştir. Süreç sonunda ise öğrenciler bireysel olarak, grupla ve öğrenme güçlüğü olan veya ileri düzeyde öğrenme hızı olan öğrencileri kapsayacak şekilde olmuştur. Bireysel öğrenmeyi değerlendirmek için öğretmen ders sonunda öğrencilere birer çalışma

yaprağı vermiştir. Bu çalışma yaprağında öğrencilerin cevaplarına bakılarak anlaşılmayan konular tekrar edilmiştir. Grup değerlendirmesinde öğrenciler iki gruba ayrılmıştır. Bir grup sıfatlara ilişkin sorular hazırlamış, diğer grup ise bu soruları cevaplamıştır.

6. Sonuçlar ve Öneriler

Çoklu Zekâ Kuramı'nın, öğrencilerin kolay öğrenmelerine ve kalıcı öğrenmelerine katkı sağladığı ve bununla birlikte öğrencilerin derslere aktif katılımını sağladığı öğrencileri motive ettiği görülmüştür (Döş ve Cömert, 2012, aktaran: Derman ve Köksal, 2013: 138). Yapılan araştırmalar, gözlemler ve görüşmeler farklı zekâ alanları yoluyla öğrenme fırsatları birleştirildiğinde öğrencilerin akademik başarılarının artmakta, öğrencilerin kendi öğrenme stratejilerinin farkına varmakta ve kendilerine olan güvenlerinin artmakta olduğunu göstermektedir (Yenilmez ve Bozkurt, 2007: 92). Nitekim Amerika'daki 41 okulda eğitim ortamlarında Çoklu Zekâ Kuramı'nın yansımalarını tespit amacıyla uygulanan SUMIT projesini sonuçları, bu kuramın öğrenci başarısına oldukça olumlu etkileri olduğunu göstermiştir (Kılıç, 2002).

Bu çalışma Çoklu Zekâ Kuramı'ndan destek alınarak Türkçe nitelendirme sıfatlarının öğretimi üzerine hazırlanmıştır. Çalışma, hem Çoklu Zekâ Kuramı'na uygun hem de öğrenenlerin öğrenmesine olumlu katkılar sağlayacak birçok etkinlik ve uygulamayla da zenginleştirilmiştir. Böylece öğrenenlerin bir konuyu birçok farklı etkinlikle, farklı materyallerle ve farklı biçimlerde görme ve öğrenme şansı oluşmaktadır. Bu durum öğrenenin kendisine en uygun gelen yolla öğrenmesine de olanak sağlaması açısından oldukça önemlidir. Bu şekilde düzenlenen bir ders sunumunun geleneksel ders sunuş ve planına göre daha başarılı olacağı şüphesizdir. Bunun en temel sebebi öğrencileri öğrenebilir, öğrenemez veya zeki, zeki değil gibi çok sığ ve öğrenmeye ket vuran kategorilere ayırmamasıdır. Çoklu Zekâ Kuramı'na göre hazırlanan bu planda öğrenciler belli kategorilere ayrılır. Ancak bu, onların bireysel farklılıklarını göz önüne alan ve her öğrencinin bu farklılıklarına uygun stratejiler kullanılarak öğrenmesini sağlayacak bir ayırmadır. Bu pozitif yöndeki sınıflandırmalar ile öğrenciler var olan potansiyellerini ortaya çıkararak en üst düzeyde öğrenme sağlayabilecektir. Çalışmada kullandığımız eğitsel sıfat oyunu da öğrenciler açısından çoğunlukla sıkıcı bulunan ve öğrenmesi güç olan Türkçe dersi ve sıfatlar konusunun eğlenirken öğrenilmesini sağlayacak bir etkinlik olmuştur. Bu tarz eğitici oyunlar sayesinde öğrenciler öğrenilecek konuları somutlaştırma imkânı bulurlar.

Bu çalışmada sıfat öğretimine yönelik yapılan her bir etkinliğin kazandırmayı planladığı temel beceriler şu şekildedir:

1. “Kırmızı Başlıklı Kız Masalı” etkinliği ile temel dil becerilerinden özellikle dinleme, konuşma ve okuma becerilerinin kazandırılması ve buna bağlı olarak dili kullanma yeteneği kazandırmak amaçlandı. Dilbilgisi konularının öğretiminde masal kullanılarak özellikle dili yeni öğrenecekler soyut sayılabilecek sıfatlar konusunun daha kolay öğretilmesi amaçlandı. Kırmızı Başlıklı Kız masalının dünyanın hemen her yerinde bilinmesi, öğrenenlerin içeriğe aşina olmasının avantajları olduğundan bu masal seçilmiştir.

2. “Sıfatlar Takvimi” etkinliği ile öğrencilerin konuyu ve ilişkili örnekleri somutlaştırabilmeleri amaçlandı. Materyalde öğrencilerin bildiği, yakın çevreden görseller

seçildi. Takvimin dersten sonra sınıfta sabit bir yere asılması ve öğrencilerin istediği zaman ulaşabilmesi sağlanarak öğrenmede kalıcılığa destek olunmuştur.

3. “Sıfatlar Bulmacası” etkinliği ile daha çok öğrenilenlerin pekiştirilmesi ve kalıcılığı amaçlanmıştır. Bulmaca ile öğrencilerin hız kazanması ve üretmek öğrenmesine imkân sağlandı.

4. “Hikâyenin Devamını Getirme” etkinliği ile sıfatlar konusunda pekiştirme yapıldı. Bireylerin kendi duygu, düşünce, hayal güçleri ve yaşadıklarından yola çıkarak yazma ve dili kullanma becerilerinin geliştirilmesi sağlanmış oldu. Yazma becerisinin gelişimine de katkı sağlayan bir etkinliktir.

5. “Eğitsel Sıfat Oyunu” ile öğrenciler açısından çoğunlukla sıkıcı bulunan ve öğrenmesi güç olan konuların eğlenirken öğrenilmesi amaçlanmıştır. Bu etkinliğin hitap ettiği kişi sayısı ve zekâ alanı geniş olduğundan, oyun ile birçok kişinin motivasyonu artırılmıştır. Dil öğrenen bireylerin rahatlaması ve aralarındaki iletişimin güçlendirilmesi sağlanmıştır.

6. “Slogan Yarışması” etkinliği ile öğrenilen konunun özümsemesi ve eksik veya yanlış bilgilerin düzeltilmesi amaçlandı. Grupla yapılan bir etkinlik olması sebebiyle sınıf içi kaynaşma ve iletişimi artırır.

7. “Ben Sıfat Olsaydım” etkinliği ile öğrencilerin sıfatlar konusunu ne kadar ve nasıl anladığını görme amaçlandı. Bireysel yapılan bir etkinlik olmasından dolayı bireylerin öğrenme hızlarını ve durumlarını tek tek görmek mümkün olur.

8. “Şiirimi Besteliyorum” etkinliği ile öğrencilerin daha önceki etkinlikte yazdıkları kısa şiirleri belli bir ritim veya müzikle söylemeleri istendi. Sözlerin bir ritim halinde tekrar etmesi sağlanarak hızlı, kalıcı ve eğlenceli bir öğretim amaçlandı.

9. “Çevremdeki Sıfatları Buluyorum” etkinliği ile öğrenilenlerin başka ortam ve durumlara aktarılmasına imkân sağlanır. Dersin monotonluktan çıkması ve sınıftaki tüm bireylerin katılımı amaçlandı.

Ayrıca bu çalışmayla ilgili şu önerilerde bulunabilir:

1. Çalışma öncesinde çalışmayı yapacak olan öğretmen öğretim planını, kullanacağı kaynak ve materyalleri ve uygulayacağı etkinlikleri çok dikkatle seçmeli ve iyi bilmelidir.
2. Öğretmen, öğrencilerin kendilerini özgür ve rahat hissedecekleri bir ortam oluşturmalıdır.
3. Derste bütün öğrencilerin sürekli aktif ve derse ilgili olmaları sağlanmalıdır.
4. Özellikle Türkçe`nin yabancı dil olarak öğretildiği durumlarda mümkün olduğunca çok görsel ve oyuna dayalı etkinlik yapılmalıdır.
5. Öğrencilere grup aktiviteleri yaptırılarak grupla çalışma ve grup içinde de öğrenmeleri desteklenmelidir.

6. Yapılan çalışmalar daha sonra tekrar gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılmalıdır.

7. Derslerin işlenişinde tercih edilecek yöntem ve tekniklerin hedeflenen çoklu zekâ türüyle uyumlu olması gerekir.

KAYNAKÇA

Altan, M. Z. (1999). Çoklu Zekâ Kuramı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 1*, 105-117.

Ayaydın, A. (2009). Eğitimde çoklu zekâ yansımaları ve görsel sanatlar, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13,52–62.

Balım, A. G., Pekmez, E. Ş., ve Erdem, M. Ö. (2004). Asitler ve Bazlar Konusunda Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Uygulamaların Öğrenci Başarısına Etkisi. *Ege Eğitim Dergisi 5(2)*:13-19.

Baş, G. (2011). Çoklu Zekâ Kuramının Öğrenme-Öğretme Süreçlerine Yansıması, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 138–139, 14-28.

Başaran, I. (2004). Etkili öğrenme ve çoklu zekâ kuramı: Bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5 (1), 5–12.

Bayram, B. ve Baki, Y. (2014). Ortaokul 6. Sınıf Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabının Çoklu Zekâ Kuramı Açısından Değerlendirilmesi, *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*,9, 133-147, Doi number: 10,12973/dee.11.229.

Bilkan, N. (2006). *Türkçe Öğretiminde Çoklu Zekâ Uygulamaları*. İzmir: Dilset Yayınları

Çelik, F. (2006). Türk eğitim sisteminde hedefler ve hedef belirlemede yeni yönelimler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-15.

Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı*. Ankara: PegemA.

Derman, S. ve Köksal, O. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Çoklu Zekâ Uygulamaları. (Ed. Mustafa Durmuş ve Alpaslan Okur), *Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Epçaçan, C. (2013). Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Öğretim Uygulamalarının Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerilerine Etkisi, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (1),1335-1353.

Gül, H. A. (2013). *Çoklu Zekâ Yeni Ufuklar*. İstanbul: Optimist Yayınları.

Gürel, E. ve Tat, M. (2010). Çoklu Zekâ Kuramı: Tekli zekâ anlayışından çoklu zekâ yaklaşımına, *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 336-356.

Hürsen, C. ve Özçınar, Z. (2009). Assesments of the Studies on Multiple Intellegence Theory Through the Content Analyses Method. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 3(1), 1-15.

Kılıç, Ç. (2002). Çoklu zekâ kuramının Amerikan okullarındaki uygulamaları üzerine ulusal bir çalışma. SUMIT Projesi, *Eğitim Araştırmaları*, 8, 165-174.

Kırbaşoğlu Kılıç, L., Baki, Y. ve Bayram, B. (2014). Ortaokul 8. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin çoklu zekâ kuramı ile örtüşme düzeyi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 72-89.

Mangır, M. ve Aktaş, Y. (1993). Çocuğun gelişiminde oyunun önemi, *Yaşadıkça Eğitim*, 26, 14-18.

Mitchell, M. ve Kernodle, M. (2004). Using multiple intelligences to teach tenis, *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 75(8), 27 – 32.

Önder, A. (2003). *Okul Öncesi Çocukları İçin Eğitici Drama Uygulamaları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Öngören, H. ve Şahin, A. (2008). Çoklu Zekâ Kuramı tabanlı öğretimin öğrencilerin Fen Bilgisi başarılarına etkileri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(23), 24-35.

Özbay, M. (2005). Ana dili öğretiminde sözel zekânın önemi, *Journal Of Qafkaz University*, 16, 169-176.

Saban, A. (2009). Çoklu zekâ kuramı ile ilgili Türkçe çalışmaların içerik analizi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(2), 833-876

Selçuk, Z., Kayılı, H. ve Okut, L. (2003). *Çoklu Zekâ Uygulamaları*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tarman, S. (1999). *Program Geliştirme Sürecinde Çoklu Zekâ Kuramının Yeri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tarman, S. (2002). *Çoklu zekâ kuramının lise programlarında uygulanabilirliği*. 2000'li Yıllarda Lise Eğitimine Çağdaş Yaklaşımlar Sempozyumu, 08–09 Haziran, Bildiriler İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları No.25, 109-122.

Yenilmez, K. ve Bozkurt, E. (2007). Matematik eğitiminde çoklu zekâ kuramına yönelik öğretmen düşünceleri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 90-103.

Yıldırım, K. (2006). *Çoklu zekâ kuramı destekli kubaşık öğrenme yönteminin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin matematik dersindeki akademik başarı, benlik saygısı ve kalıcılığına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı.